

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 3.12.2025 r.
COM(2025) 945 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Plan działania RESourceEU

**Przyspieszenie realizacji unijnej strategii w zakresie surowców krytycznych w celu
dostosowania się do nowej rzeczywistości**

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I
KOMITETU REGIONÓW**

Plan działania RESourceEU

**Przyspieszenie realizacji unijnej strategii w zakresie surowców krytycznych w celu
dostosowania się do nowej rzeczywistości**

WPROWADZENIE

Historia pokazała, że przy wystarczających ambicjach i zastosowaniu odpowiednich narzędzi UE jest w stanie zmniejszyć nawet głęboko zakorzenione zależności. Świadczy o tym plan *REPowerEU* ⁽¹⁾, który odmienił nasz krajobraz energetyczny, między innymi poprzez stopniowe odejście od importu gazu z Rosji. Komisja przyjmuje dziś Plan działania RESourceEU, stosując podobną logikę ograniczania ryzyka i dywersyfikacji w odniesieniu do surowców krytycznych. RESourceEU uruchamia szerokie spektrum narzędzi politycznych, a także podmioty prywatne i publiczne, tak aby UE wspólnie przyspieszyła realizację swojej strategii w zakresie surowców krytycznych, zmniejszyła swoje krytyczne zależności i wzmocniła swoje bezpieczeństwo gospodarcze.

W 2024 r. UE przedstawiła już ambitne środki w akcie w sprawie surowców krytycznych ⁽²⁾. Akt ten wyznacza jasne cele w zakresie bezpieczeństwa dostaw w UE: do 2030 r. UE powinna być w stanie wydobywać 10 %, przerabiać 40 % i poddawać recyklingowi 25 % zużywanych przez UE surowców strategicznych ⁽³⁾. Jednocześnie UE powinna zdywersyfikować swoje dostawy, aby nie zaspokajać więcej niż 65 % zapotrzebowania dostawami z jednego kraju. Choć kierunek jest jasny, ważne jest, abyśmy przyspieszyli nasze postępy w tym kierunku.

Surowce krytyczne mają zasadnicze znaczenie dla konkurencyjności UE, czystej energii i transformacji cyfrowej, a także dla potrzeb obronnych, lotniczych i kosmicznych oraz bezpieczeństwa żywnościowego UE. W przypadku większości surowców krytycznych (w tym 26, które są istotne dla transformacji energetycznej) UE jest jednak nadmiernie uzależniona od przywozu z państw trzecich. Chiny zdominowały światowe moce produkcyjne na wszystkich etapach łańcucha wartości, od wydobycia po produkcję metali lub magnezów ⁽⁴⁾. Ta silna pozycja jest źródłem zależności po stronie UE i innych

⁽¹⁾ https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/actions-and-measures-energy-prices/repowereu-3-years_pl.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020.

⁽³⁾ Surowce strategiczne stanowią podzbiór surowców krytycznych zdefiniowanych w akcie w sprawie surowców krytycznych i wykorzystywanych w technologiach strategicznych na potrzeby transformacji cyfrowej i ekologicznej, a także w przemyśle obronnym, lotniczym i kosmicznym. Surowce krytyczne i surowce strategiczne wymieniono w załącznikach 1 i 2 do aktu w sprawie surowców krytycznych.

⁽⁴⁾ Carrara, S., Baldassarre, B., Jakimów, M., Kuzov, T., Mc Govern, L. i in., *Deep dive on critical raw materials for wind turbines in the EU* [Szczegółowa analiza surowców krytycznych wykorzystywanych w turbinach wiatrowych w UE], Black, C. (red.), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/5665594>, JRC141759.

partnerów, które są coraz częściej wykorzystywane do celów geopolitycznych i mogą znacząco wpływać na produkcję UE. Kryzys dostaw surowców krytycznych jest bardzo realnym i aktualnym zagrożeniem dla UE.

Rosnący popyt na surowce krytyczne wywołuje geopolityczną rywalizację o dostęp do zasobów. Chiny stosują podejście oparte na całym łańcuchu dostaw, wykorzystując swoją silną pozycję na rynku surowców krytycznych, aby stale zwiększać swoją dominację w kluczowych łańcuchach wartości niższego szczebla (tj. na rynkach baterii, pojazdów elektrycznych czy turbin wiatrowych). Służy temu połączenie polityk i praktyk gospodarki nierynkowej, w tym dotacji na wszystkich szczeblach łańcucha wartości, które pomagają zwiększać produkcję krajową, tworzyć nadwyżkę mocy produkcyjnych, stosować drapieżne praktyki w zakresie dostaw i ustalania cen, wymuszać transfer technologii oraz inwestować w kontrolę łańcuchów wartości w państwach trzecich.

Ponadto w ciągu ostatnich trzech lat Chiny przyjęły szereg środków kontroli wywozu obejmujących surowce krytyczne, takie jak grafit, gal, wolfram, bizmut, german i metale ziem rzadkich, ale także produkty końcowe, takie jak baterie lub sprzęt związany z przeróbką metali ziem rzadkich. Ograniczenia wprowadzone 9 października 2025 r. obejmowały kontrole eksterytorialne wszelkich produktów przemysłowych lub obronnych zawierających określone surowce krytyczne. Zawieszenie tych kontroli na rok przynosi jedynie tymczasową i częściową ulgę. Podmioty przemysłowe w UE nadal odczuwają skutki innych wciąż obowiązujących środków, które są przyczyną blokad administracyjnych i opóźnień w transporcie. Europejscy producenci samochodów i maszyn oraz producenci wyrobów medycznych starają się szybko zabezpieczyć dostawy magnezów trwałych wykonanych z metali ziem rzadkich. W obliczu niewielu alternatyw na rynku, producenci często muszą czekać na zatwierdzenie licencji, nie wiedząc, kiedy może to nastąpić, a także są zobowiązani do przekazywania wrażliwych informacji handlowych.

Grozi to wstrzymaniem produkcji i ostatecznie zamknięciem zakładów produkcyjnych i zwolnieniami, a jednocześnie zagraża bezpieczeństwu gospodarczemu, długoterminowej konkurencyjności i celom transformacji UE. Krytyczne zależności w przypadku niektórych surowców krytycznych mogą również osłabić zdolność UE do realizacji jej celów w zakresie gotowości obronnej na 2030 r. oraz do wsparcia wojskowego Ukrainy, stwarzając tym samym bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa i podważając cele komunikatu w sprawie europejskiego bezpieczeństwa gospodarczego ⁽⁵⁾. Jednym z głównych celów bezpieczeństwa gospodarczego jest również zapewnienie odporności tych strategicznych łańcuchów dostaw, zabezpieczenie ich przed ingerencją zewnętrzną i zapobieganie ryzykownym zależnościom. Inne podmioty globalne podejmują działania w celu zmniejszenia swoich zależności, np. Stany Zjednoczone, które przystępują do projektów dotyczących surowców krytycznych na zasadzie umów odbioru (czyli tzw. umów *offtake*) i podpisują partnerstwa z krajami partnerskimi.

Dzięki spójnemu podejściu „Drużyna Europy” UE potrzebuje obecnie bardziej zdecydowanych i szybszych środków, ponieważ same mechanizmy rynkowe nie są w stanie zapewnić niezbędnej dywersyfikacji. Ze względu na nierówne warunki działania produkcja w UE jest często droższa niż w innych regionach, jak ma to miejsce w przypadku magnezów trwałych, których produkcja bywa trzykrotnie droższa. Wynika to z szeregu różnych powodów, takich jak m.in. ceny energii i bardziej rygorystyczne otoczenie regulacyjne. Ponadto jawne manipulacje na rynku, których dopuszczają się

⁽⁵⁾ COM(2025) 977 final.

podmioty zasiedziały, wywołują niestabilność cen i osłabiają uzasadnienie biznesowe europejskich projektów dotyczących surowców krytycznych. Zniechęca to europejskie sektory niższego szczebla do zawierania długoterminowych umów zakupu z dostawcami z UE. UE musi zająć się trudnościami, z jakimi borykają się nowe podmioty wchodzące na silnie skoncentrowany rynek, zwłaszcza gdy inne podmioty stosują praktyki i zachowania nierynkowe motywowane interesami geopolitycznymi lub innymi interesami nieekonomicznymi.

Komisja przyjmuje zatem **Plan działania RESourceEU**, aby przyspieszyć osiągnięcie celów aktu w sprawie surowców krytycznych, utrzymać i rozszerzyć produkcję pierwotnych i wtórnych surowców krytycznych w UE, wzmocnić odporność UE na zakłócenia dostaw i wytyczyć drogę do szybszej dywersyfikacji łańcuchów dostaw surowców krytycznych. W związku z tym Plan działania RESourceEU uzupełnia inne środki służące realizacji celów Unii w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego w ramach strategicznego podejścia przedstawionego w komunikacie w sprawie bezpieczeństwa gospodarczego i przyczynia się do realizacji celów określonych w komunikacie w sprawie Paktu dla czystego przemysłu ⁽⁶⁾.

Chociaż plan działania może wspierać wszystkie surowce krytyczne, skupiono się w nim bezpośrednio na pobudzeniu łańcuchów wartości magnesów trwałych wykonanych z metali ziem rzadkich, surowców wykorzystywanych do produkcji baterii i surowców związanych z obronnością, biorąc pod uwagę ich strategiczny wymiar dla celów Europy w zakresie konkurencyjności, transformacji i gotowości obronnej. W tym celu w niniejszym planie działania przewidziano środki mające na celu przyspieszenie realizacji projektów dotyczących surowców krytycznych, które mogą zacząć funkcjonować w 2029 r. i wcześniej. Po uruchomieniu te dojrzałe projekty mogą znacząco przyczynić się do zmniejszenia zależności UE i napędzać pozostałą część łańcucha wartości, przyczyniając się do stworzenia podstaw konkurencyjnego przemysłu surowców krytycznych w Europie oraz do pomyślnej realizacji wszystkich obecnych i przyszłych projektów strategicznych w zakresie surowców krytycznych. Obieg zamknięty będzie głównym czynnikiem umożliwiającym realizację tego przedsięwzięcia, napędzanym przez wsparcie dla projektów związanych z recyklingiem i zachętami regulacyjnymi do odzyskiwania surowców.

1. ZABEZPIECZENIE DOSTAW PRZY WSPARCIU ZE STRONY EUROPEJSKIEGO CENTRUM SUROWCÓW KRYTYCZNYCH

Wyzwanie związane z surowcami krytycznymi wymaga strategicznego nadzoru i długoterminowej reakcji strukturalnej ze strony Europy, aby możliwa była realizacja celów aktu w sprawie surowców krytycznych i Planu działania RESourceEU.

Opierając się na doświadczeniach japońskiej Organizacji ds. Metali i Bezpieczeństwa Energetycznego (JOGMEC), Komisja ustanowi w 2026 r. Europejskie Centrum Surowców Krytycznych („centrum”), którego zadaniem będzie pomoc w zapewnieniu przemysłowi europejskiemu dostępu do surowców krytycznych. Centrum zapewni systematyczne gromadzenie danych dotyczących łańcucha wartości surowców krytycznych oraz rynków pierwotnych i wtórnych, aby zapewnić informacje na potrzeby

⁽⁶⁾ COM(2025) 85 final.

europejskich i krajowych działań w zakresie inwestycji, gromadzenia zapasów i wspólnych zakupów.

Dzięki wykorzystaniu tych danych centrum będzie odgrywać kluczową rolę w kierowaniu działaniami i finansowaniem na szczeblu zarówno unijnym, jak i krajowym, w całym łańcuchu dostaw surowców krytycznych w UE, a w szczególności w projektach strategicznych, opierając się na instrumentach finansowych dostosowanych do potrzeb projektów, takich jak m.in. pożyczki i gwarancje oraz kapitał własny, we współpracy z publicznymi i prywatnymi instytucjami finansowymi oraz funduszami surowców krytycznych państw członkowskich. Działając jako zarządzający portfelem, centrum będzie realizować działania krajowe i globalne w celu stworzenia zdywersyfikowanego, zrównoważonego i bezpiecznego łańcucha wartości pierwotnych i wtórnych surowców krytycznych. Centrum będzie również monitorować projekty przez cały cykl ich rozwoju i działania w celu zapewnienia ich szybkiego rozwoju i kontynuowania działalności w UE i w zaufanych krajach partnerskich.

Centrum będzie pełnić funkcję tarczy wspierającej długoterminową konkurencyjność UE i odporność jednolitego rynku poprzez ułatwianie tworzenia zapasów strategicznych pierwotnych i wtórnych surowców krytycznych, w koordynacji z podmiotami przemysłowymi UE i państwami członkowskimi. Na potrzeby zapewnienia rentowności projektów i budowania zapasów centrum będzie miało niezbędne uprawnienia do realizowania wspólnych operacji zakupów oraz dopasowywania popytu i podaży. Centrum będzie również priorytetowo traktować zakup surowców krytycznych mających znaczenie dla strategicznych sektorów Unii, takich jak sektor lotniczy, kosmiczny i obronny, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności i komplementarności z własnymi działaniami państw członkowskich i przemysłu w zakresie gromadzenia zapasów.

Centrum rozpocznie działalność w 2026 r. w oparciu o mechanizmy aktu w sprawie surowców krytycznych i Planu działania RESourceEU. Do II kwartału 2026 r. Komisja zaproponuje również instrumenty prawne, aby uzyskać narzędzia niezbędne do przeprowadzenia wszystkich planowanych działań na drugim etapie.

2. PROMOWANIE I PRZYSPIESZANIE PROJEKTÓW PRIORYTETOWYCH

Identyfikacja i wspieranie odpowiednich projektów jest podstawowym warunkiem powstania europejskiego łańcucha dostaw surowców krytycznych oraz zapewnienia dywersyfikacji źródeł dostaw unijnych. Komisja zatwierdziła już 60 projektów strategicznych na podstawie aktu w sprawie surowców krytycznych, w tym 13 w państwach trzecich ⁽⁷⁾. Niektóre z tych projektów strategicznych i innych projektów dotyczących surowców krytycznych mogą zostać wdrożone w bardzo krótkim czasie, aby pomóc UE w zmniejszeniu zależności od jednego kraju pochodzenia o 30–50 % najpóźniej do 2029 r. w zakresie łańcuchów wartości surowców wykorzystywanych w bateriach, metali ziem rzadkich czy surowców związanych z obronnością ⁽⁸⁾. Aby osiągnąć niezbędne zdolności produkcyjne, w ramach tych projektów należy uruchomić około 2,15 mld EUR na pokrycie szacowanych potrzeb finansowych w zakresie wydatków zarówno kapitałowych, jak i operacyjnych. Nie można tego osiągnąć bez interwencji

⁽⁷⁾ https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/areas-specific-interest/critical-raw-materials/strategic-projects-under-crma/selected-projects_pl.

⁽⁸⁾ Szacunki oparte na zapowiedzianych planowanych mocach produkcyjnych.

publicznej mającej na celu zmniejszenie ryzyka projektów i uruchomienie znacznych potrzebnych inwestycji prywatnych.

Należy zatem uruchomić narzędzia ograniczania ryzyka i odblokować wąskie gardła regulacyjne, aby przyspieszyć rozpoczęcie produkcji w ramach takich istotnych projektów. W przeciwnym razie projekty nadal byłyby ograniczone przez niechęć inwestorów do angażowania się w długoterminowe i złożone operacje, a także przez ograniczone zaangażowanie przemysłu niższego szczebla w umowy odbioru.

2.1. Utworzenie ośrodka finansowania surowców krytycznych w celu przyspieszenia realizacji projektów dotyczących surowców krytycznych w UE i w krajach partnerskich

Komisja, państwa członkowskie oraz publiczne i prywatne instytucje finansowe angażują się już we wspieranie projektów strategicznych wybranych na początku tego roku na podstawie aktu w sprawie surowców krytycznych. Wspieranie rozwoju europejskiego łańcucha wartości surowców krytycznych wymaga również odpowiednio dużego kapitału prywatnego z UE. W tym kontekście unia oszczędności i inwestycji odegra kluczową rolę w ułatwianiu unijnym przedsiębiorstwom dostępu do finansowania prywatnego na każdym etapie ich cyklu życia.

Istnieje szereg programów finansowania unijnego zapewniających wsparcie dla łańcucha wartości surowców krytycznych. W ramach zaproszenia do składania wniosków o finansowanie z **Funduszu Innowacyjnego** na 2024 r. przyznano finansowanie w wysokości 376 mln EUR pięciu projektom dotyczącym surowców krytycznych, w szczególności projektowi strategicznemu Polvolt dotyczącemu utworzenia w Polsce niskoemisyjnego zakładu recyklingu surowców wykorzystywanych do produkcji baterii. Ponadto kilka projektów finansowanych z Funduszu Innowacyjnego otrzymało pieczęć STEP, która ułatwia finansowanie na szczeblu krajowym. **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** zapewnił finansowanie w wysokości 18,7 mln EUR na rzecz projektu Neo Performance dotyczącego magnesów wykonanych z metali ziem rzadkich w Estonii.

W ramach nowej inicjatywy strategicznej dotyczącej surowców krytycznych **Europejski Bank Inwestycyjny (EBI)** zobowiązał się do zapewnienia finansowania w wysokości do 2 mld EUR rocznie na projekty związane z surowcami krytycznymi za pośrednictwem kredytów, finansowania dłużnego typu *venture* i funduszy prywatnych ⁽⁹⁾. Dotychczas EBI zapewnił już finansowanie na rzecz projektów strategicznych UpCatalyst (przeróbka grafitu) i Keliber (wydobycie i przeróbka litu) za pośrednictwem umów pożyczek, przy wsparciu również ze strony InvestEU. EBI wprowadził specjalne wsparcie doradcze w zakresie surowców krytycznych, aby pomóc projektom dotyczącym surowców krytycznych w uzyskaniu większej zdolności do pozyskania finansowania, zapewniając pomoc techniczną i wytyczne dotyczące strukturyzacji projektów w celu przyciągnięcia inwestycji.

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR), przy wsparciu Komisji, uruchomił instrument służący zorganizowaniu 100 mln EUR na inwestycje kapitałowe w projekty związane z poszukiwaniem surowców krytycznych ⁽¹⁰⁾. EBOR zrealizował również inwestycje kapitałowe o wartości około 6 mln EUR w projekt strategiczny

⁽⁹⁾ <https://www.eib.org/en/press/all/2025-156-eib-steps-up-financing-for-european-security-and-defence-and-critical-raw-materials?lang=pl>.

⁽¹⁰⁾ [EBOR i UE uruchomią do 100 mln EUR na inwestycje w surowce krytyczne.](#)

EuroManganese w Republice Czeskiej oraz inwestycje o wartości 3,6 mln EUR w projekt strategiczny Sarytogan Graphite w Kazachstanie ⁽¹¹⁾ ⁽¹²⁾. **Finansowanie ograniczania ryzyka na szczeblu UE ma zasadnicze znaczenie dla wspierania rozwoju unijnego łańcucha wartości surowców krytycznych, ale konieczne są dodatkowe wysiłki w ramach podejścia ukierunkowanego na konkretne działania, wyniki i projekty.** Jako punkt wyjścia Komisja będzie koordynować obecne rozdrobnione źródła finansowania surowców krytycznych, a także poszczególne zaangażowane podmioty. Komisja zapewni większą spójność wszystkich działań obejmujących finansowanie badań naukowych, zwiększenie finansowania i zarządzanie dotacjami. Komisja będzie również dążyć do uniknięcia rozdziewięku między instrumentami działań wewnętrznych i zewnętrznych, aby promować wszystkie projekty istotne dla UE i zapewnić podejście oparte na łańcuchu wartości do projektów dotyczących surowców krytycznych, z uwzględnieniem wkładu MŚP.

Komisja utworzy ośrodek finansowania surowców krytycznych w celu strategicznej koordynacji wsparcia finansowego, zapewnienia pomocy technicznej projektodawcom i administracjom krajowym oraz przyspieszenia rozwoju projektów. Ośrodek finansowania połączy różne filary w celu zapewnienia wsparcia odpowiednim projektom w całym łańcuchu wartości, ze szczególnym naciskiem na recykling, a także różne poziomy dojrzałości technologicznej (od innowacji po wprowadzenie na rynek):

- **InvestEU** zapewnia krytyczną zdolność ograniczania ryzyka w przypadku projektów dotyczących surowców krytycznych w całym łańcuchu wartości. Komisja spodziewa się uruchomienia około 2 mld EUR na dodatkowe inwestycje związane z surowcami krytycznymi w latach 2026–2027, w tym dzięki wzmocnieniu pakietu zbiorczego InvestEU.
- Ponadto **Fundusz Innowacyjny** będzie wspierał innowacyjne projekty w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych: w ramach zaproszenia do składania wniosków na 2025 r. przeznaczony zostanie 1 mld EUR na produkcję czystych technologii, z dużym naciskiem na wzmocnienie łańcuchów wartości surowców krytycznych na potrzeby zastosowań czystych technologii w UE, takich jak magnesy trwałe i baterie wykonane z metali ziem rzadkich.
- Zaprojektowany zostanie również pakiet „**Booster branży baterii**”, dysponujący pulą środków w wysokości 1,8 mld EUR, w celu finansowania projektów dotyczących surowców krytycznych o kluczowym znaczeniu dla łańcucha wartości baterii, w szczególności litu, kobaltu, niklu, manganu i grafitu, na kwotę do 300 mln EUR.
- Biorąc pod uwagę ich znaczenie dla przemysłu obronnego, Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu uwzględnienia surowców krytycznych jako obszaru priorytetowego w kontekście systemu bezpieczeństwa dostaw i priorytetów finansowania przyszłego **Programu na rzecz europejskiego przemysłu obronnego** ⁽¹³⁾.

⁽¹¹⁾ [Inwestycja kapitałowa w Euro Manganese | Inwestujemy w zmianę życia.](#)

⁽¹²⁾ [AsxDownload.aspx.](#)

⁽¹³⁾ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/edip-dedicated-programme-defence_pl.

W 2026 r. Komisja wprowadzi nowe podejście do finansowania projektów, które będzie skoncentrowane na zwiększeniu długoterminowej rentowności projektów dotyczących surowców krytycznych poprzez zachęcanie do odbioru tych surowców i zapewnienie ich odbioru w UE. Podejście to położy szczególny nacisk na zwiększenie zapotrzebowania na zdywersyfikowane i odporne łańcuchy dostaw surowców krytycznych w UE.

W 2026 r. udostępnione zostaną środki o wartości co najmniej 700 mln EUR z **Funduszu Innowacyjnego** w ramach zaproszenia do składania wniosków związanych z produkcją czystych technologii i łańcuchami dostaw surowców krytycznych. Do składania wniosków w ramach tego zaproszenia kwalifikować będą się projekty dotyczące zarówno czystych technologii, jak i surowców krytycznych, a Komisja będzie promować zintegrowane podejście poprzez priorytetowe traktowanie projektów z zakresu produkcji czystych technologii – pozyskiwania surowców krytycznych za pośrednictwem krajowych umów odbioru lub z innych zdywersyfikowanych źródeł u wiarygodnych partnerów. Jeżeli projektodawca wykaże, że nie jest to wykonalne, wymagany będzie plan szybkiej dywersyfikacji dostaw surowców krytycznych. Państwa członkowskie zostaną poproszone o wniesienie wkładu finansowego w ramach tego zaproszenia w formie dotacji jako usługi, zgodnie z zasadami pomocy państwa.

Ponadto Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi i zainteresowanymi instytucjami finansowymi w celu opracowania instrumentów finansowych zmniejszających ryzyko, takich jak kontrakty różnicowe, aby dodatkowo zachęcać do zawierania takich umów odbioru.

Zgodnie z komunikatem w sprawie bezpieczeństwa gospodarczego UE zasadnicze znaczenie będzie miało zapewnienie, aby wspierane projekty nadal zapewniały bezpieczeństwo dostaw. Komisja będzie współpracować z EBI i EBOR w celu określenia rygorystycznych warunków zapewniających, aby projekty dotyczące surowców krytycznych wspierane z funduszy UE przynosiły rezultaty zamierzonym rynkom.

Centrum surowców krytycznych będzie odgrywać kluczową rolę w monitorowaniu i wspieraniu opracowywania i realizacji projektów oraz **koordynowaniu działań ośrodka finansowania surowców krytycznych.**

Ogólnie rzecz biorąc, w ramach podejścia „Drużyna Europy” UE powinna uruchomić 3 mld EUR z funduszy UE w ciągu najbliższych 12 miesięcy w celu bezpośredniego wsparcia łańcucha wartości surowców krytycznych.

2.2. Wykorzystanie zdolności państw członkowskich i regionów

Skala wyzwania wymaga kompleksowego podejścia, maksymalizującego synergię między wsparciem na szczeblu UE a finansowaniem ze strony administracji krajowych i lokalnych. Francja, Niemcy, Włochy i Niderlandy uruchomiły **krajowe fundusze na rzecz surowców krytycznych**, a inne kraje prowadzą podobne działania. Zachęca się państwa członkowskie do wykorzystania swoich funduszy krajowych na rzecz surowców krytycznych w celu zapewnienia szybkiego wdrożenia projektów przyczyniających się do odporności unijnego łańcucha wartości. W tym celu zachęca się państwa członkowskie do pełnego wykorzystania możliwości przyznawania pomocy na kwalifikujące się projekty, w szczególności z programów pomocy państwa zatwierdzonych na podstawie ram pomocy państwa na potrzeby Paktu dla czystego przemysłu. W kontekście przeglądu śródkresowego programów polityki spójności Komisja zachęca państwa członkowskie i regiony do przeznaczenia do 1 mld EUR na wsparcie projektów strategicznych wybranych na podstawie aktu w sprawie surowców

krytycznych. Środki są już realokowane na inwestycje przyczyniające się do realizacji celów **Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy** (STEP), która obejmuje łańcuchy wartości surowców krytycznych ⁽¹⁴⁾.

Jednocześnie zachęca się państwa członkowskie do korzystania z pomocy finansowej na potrzeby gromadzenia zapasów surowców w celu poprawy dostępności produktów związanych z obronnością na podstawie rozporządzenia w sprawie **Instrumentu na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy** (SAFE) ⁽¹⁵⁾. Państwa członkowskie, które są również państwami członkowskimi NATO, mogą opierać się na deklaracji szczytu w Hadze, aby skierować finansowanie w stronę projektów dotyczących surowców krytycznych związanych z obronnością w ramach swojego zobowiązania do przeznaczenia 1,5 % PKB na inwestycje związane z obronnością ⁽¹⁶⁾.

Konieczne jest kontynuowanie współpracy i koordynacji między szczeblem unijnym i szczeblem krajowym w celu zmaksymalizowania wpływu interwencji publicznej. W związku z tym Komisja będzie nadal współpracować z państwami członkowskimi i instytucjami finansowymi w celu koordynacji wdrażania instrumentów finansowania surowców krytycznych w ramach **Rady ds. Surowców Krytycznych**.

2.3. Wdrażanie partnerstw międzynarodowych na rzecz konkretnych projektów

Międzynarodowe partnerstwa w dziedzinie surowców przynoszą UE i jej partnerom konkretne rezultaty. Projekty, inwestycje i programy współpracy są realizowane dwustronnie w ramach partnerstw. Komisja utworzyła listę obejmującą 60 planowanych projektów realizowanych przez jej 15 partnerów, które mają bezpośrednie znaczenie dla UE ⁽¹⁷⁾. Przywóz surowców krytycznych z Kanady, Kazachstanu, Grenlandii, Chile i Namibii wzrósł w ostatnich latach zarówno pod względem wielkości, jak i wartości ⁽¹⁸⁾.

Zmieniająca się sytuacja na świecie wymaga jednak większej operacyjności w odniesieniu do partnerstw strategicznych i inicjatyw wielostronnych. W oparciu o podejście skoncentrowane na projektach Komisja zapewni zestaw narzędzi wspierających odpowiednie projekty na różnych etapach ich rozwoju oraz zapewniających, aby projekty te tworzyły wysoką wartość dodaną na poziomie lokalnym oraz przynosiły inne korzyści społeczno-gospodarcze. Po pierwsze, w ramach programu „Horyzont Europa” na lata 2021–2027 Komisja zainicjuje współfinansowane partnerstwo europejskie złożone z państw członkowskich i państw trzecich w celu współfinansowania projektów w dziedzinie badań naukowych i innowacji w całym łańcuchu wartości

⁽¹⁴⁾ https://strategic-technologies.europa.eu/index_pl.

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2025/1106 z dnia 27 maja 2025 r. ustanawiające Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy („instrument SAFE”) poprzez Wzmocnienie Europejskiego Przemysłu Obronnego.

⁽¹⁶⁾ [Deklaracja szczytu w Hadze | Tekst urzędowy NATO](#).

⁽¹⁷⁾ Argentyna, Australia, Chile, Demokratyczna Republika Konga, Grenlandia, Kanada, Kazachstan, Namibia, Norwegia, Republika Południowej Afryki, Rwanda, Serbia, Ukraina, Uzbekistan i Zambia.

⁽¹⁸⁾ Na przykład przywóz surowców krytycznych z Kazachstanu wzrósł w latach 2000–2024 pod względem zarówno wielkości (z 32 153,3 tony do 673 982,9 tony), jak i wartości (z 188 mln EUR do 662 mln EUR). W szczególności w przypadku Kanady łączny przywóz niektórych surowców krytycznych do UE wzrósł w okresie po podpisaniu umowy CETA (2017–2023) w stosunku do okresu poprzedzającego podpisanie CETA (2012–2016). Przywóz litu do UE wzrósł o 11 %, grafitu o 33 %, manganu o 28 %, a metali ziem rzadkich o 24 %.

surowców krytycznych, którego oczekiwany łączny budżet wyniesie 300 mln EUR ⁽¹⁹⁾. Po drugie, instrumenty finansowe strategii Global Gateway będą wspierać projekty strategiczne i inne odpowiednie projekty poza UE, zapewniając, aby dostawy były kierowane na odbiory w UE, np. w ramach realizowanego przez Greenland Resources projektu Malmbjerg związanego z wydobywaniem molibdenu. Instrumenty gwarancyjne EFZR+ będą wykorzystywane do przyciągania kapitału publicznego i prywatnego w złożonych środowiskach wysokiego ryzyka związanych z surowcami krytycznymi. Po trzecie, grupa zadaniowa EBI ds. surowców krytycznych i instrument Komisji dotyczący surowców krytycznych zapewnią pomoc techniczną, wspierając obiecujące projekty w osiąganiu możliwości uzyskania finansowania. Bardziej dojrzałe projekty mogłyby być następnie wspierane za pomocą gwarancji lub instrumentów łączonych z Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus.

Ponadto UE powinna uruchomić wszystkie swoje narzędzia dyplomatyczne i gospodarcze, aby ułatwić szybkie zawieranie umów między przedsiębiorstwami europejskimi a przedsiębiorstwami z państw trzecich w całym łańcuchu wartości surowców.

2.4. Przyspieszenie realizacji projektów

Komisja pracuje nad zapewnieniem długoterminowej rentowności projektów istotnych dla UE poprzez usprawnienie i uproszczenie procedury wydawania pozwoleń.

Akt w sprawie surowców krytycznych stanowi pierwszą odpowiedź na niepewność związaną z **wydawaniem pozwoleń**, ponieważ zawiera wymóg obligujący państwa członkowskie do egzekwowania ścisłego harmonogramu wydawania pozwoleń na projekty strategiczne (27 miesięcy w przypadku projektów związanych z wydobywaniem i 15 miesięcy w przypadku projektów związanych z przeróbką i recyklingiem) oraz ustanowienia pojedynczego punktu kontaktowego (pojedynczych punktów kontaktowych) do koordynacji procedury wydawania pozwoleń na projekty. Państwa członkowskie, które nie ustanowiły jeszcze **pojedynczych punktów kontaktowych**, powinny jednak niezwłocznie tego dokonać, natomiast wszystkie państwa członkowskie powinny zapewnić swoim administracjom zasoby niezbędne do przestrzegania terminów wydawania pozwoleń na projekty strategiczne określonych w akcie w sprawie surowców krytycznych. Brak wyznaczonego pojedynczego punktu kontaktowego, zwłaszcza w przypadku projektów uznanych za strategiczne, takich jak projekt Rovina związany z wydobywaniem miedzi w Rumunii, utrudnia przyspieszenie procedur wydawania pozwoleń.

Komisja dokonuje przeglądu i dostosowania swoich ram prawnych w celu usunięcia wszelkich wąskich gardeł w regulacjach, aby uwolnić potencjał krajowej produkcji i recyklingu.

W pierwszej kolejności Komisja przedstawi wniosek w sprawie przyspieszenia wydawania pozwoleń środowiskowych, który będzie zawierał przepisy przyspieszające wydawanie pozwoleń na projekty dotyczące surowców krytycznych.

Ponadto z myślą o zwiększeniu synergii i komplementarności między strategią odporności gospodarki wodnej a aktem w sprawie surowców krytycznych **w I kwartale 2026 r. Komisja wyda wytyczne**, aby umożliwić **prostsze i bardziej zharmonizowane**

⁽¹⁹⁾ https://cordis.europa.eu/programme/id/HORIZON_HORIZON-CL4-INDUSTRY-2025-01-MATERIALS-64/pl.

wdrażanie prawa UE dotyczącego pozwoleń środowiskowych, w tym aspektów związanych z sektorem górnictwem, w państwach członkowskich. Wytyczne doprecyzują takie elementy, jak zgodność z normami jakości środowiska na poziomie jednolitej części wód jako całości oraz będą wspierać łatwiejsze i szybsze zapewnienie zgodności. Potwierdzone w nich zostanie również, że prawo pozwala na uwzględnienie „naturalnych” stężeń tła przy ocenie stanu chemicznego wód powierzchniowych.

Oprócz wytycznych **do II kwartału 2026 r. Komisja dokona przeglądu i zmiany ramowej dyrektywy wodnej** w oparciu o wkład i doświadczenia zainteresowanych stron w państwach członkowskich, zwracając szczególną uwagę na uproszczenie i potrzebę wyeliminowania potencjalnych wąskich gardeł, w celu propagowania obiegu zamkniętego i dostępu do surowców krytycznych w UE, przy jednoczesnej ochronie środowiska i zdrowia ludzkiego.

Komisja uwzględni również konkretne realia operacyjne w sektorach związanych z wydobywaniem, recyklingiem i przeróbką w zapowiedzianej zmianie rozporządzenia w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) oraz w bieżącym wdrażaniu i ewentualnych przyszłych zmianach dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych, mutagenów i substancji reprotoksycznych (CMRD), przy jednoczesnym pełnym utrzymaniu najwyższego poziomu ochrony pracowników, zdrowia i środowiska ⁽²⁰⁾ ⁽²¹⁾.

Oprócz wydawania pozwoleń działalność związana z surowcami krytycznymi wymaga sprzyjających warunków podstawowych. Komisja uruchomiła projekt mający na celu wspieranie korzystnej **współpracy przemysłowej w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych**, w tym współpracy między MŚP, zgodnie z prawem konkurencji. Komisja jest również gotowa przekazać wytyczne przedsiębiorstwom zaangażowanym w projekty współpracy przemysłowej zwiększające efektywność.

Ponadto UE prowadzi również działania na rzecz zaspokojenia potrzeb pod względem kapitału ludzkiego w obszarze działalności związanej z surowcami krytycznymi, ustanawiając zakrojone na dużą skalę partnerstwa na rzecz umiejętności w zakresie surowców krytycznych oraz tworząc akademię surowców w celu promowania umiejętności istotnych z punktu widzenia siły roboczej w łańcuchach dostaw surowców krytycznych ⁽²²⁾ ⁽²³⁾.

Działania promujące projekty priorytetowe i przyspieszające ich realizację
Komisja utworzy wielofilarowy ośrodek finansowania surowców krytycznych , aby ograniczyć ryzyko związane z projektami dotyczącymi surowców krytycznych za pomocą szeregu instrumentów UE, w tym InvestEU, unijnego funduszu innowacyjnego, pakietu „Booster branży baterii” lub Programu na rzecz europejskiego przemysłu obronnego. Jego celem jest uruchomienie 3 mld EUR w ciągu najbliższych 12 miesięcy.
Komisja, państwa członkowskie i kraje partnerskie będą dalej wdrażać partnerstwa strategiczne przez przyspieszenie wsparcia dla projektów w państwach trzecich za pomocą pomocy

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

⁽²¹⁾ Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych, mutagenów lub substancji reprotoksycznych podczas pracy.

⁽²²⁾ https://pact-for-skills.ec.europa.eu/document/download/9a32c1f7-66e4-4af9-86db-df5a25856db7_en.

⁽²³⁾ <https://eitrawmaterials.eu/rawmaterials-academy>.

technicznej, gwarancji i instrumentów łączonych wspieranych przez unijne narzędzia dyplomatyczne i gospodarcze.
Aby rozpocząć wdrażanie RESourceEU , Komisja i EBI odblokowują dziś wsparcie finansowe dla dwóch projektów dotyczących surowców krytycznych, które szybko zaspokoją potrzeby UE: realizowanego przez Greenland Resources projektu Malmbjerg związanego z wydobywaniem molibdenu, którego celem jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw dla sektora obronnego; oraz projektu strategicznego Vulcan dotyczącego wydobywania litu w Niemczech, którego celem jest wniesienie wkładu w dostawy surowców wykorzystywanych do produkcji baterii. Projekt uzyskał wsparcie finansowe z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w wysokości 250 mln EUR.
Komisja proponuje dostosowania unijnych ram regulacyjnych dotyczących wydawania pozwoleń w celu poprawy warunków ramowych, aby pomóc w szybszym uruchamianiu projektów dotyczących surowców krytycznych.
Do I kwartału 2026 r. Komisja wyda wytyczne dotyczące ramowej dyrektywy wodnej, a do II kwartału 2026 r. dokona przeglądu i zmiany tej dyrektywy.

3. UWOLNIENIE POTENCJAŁU W ZAKRESIE OBIEGU ZAMKNIĘTEGO I INNOWACJI

3.1. Utrzymywanie surowców krytycznych w UE i recykling już dostępnych zasobów

Recykling surowców krytycznych ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia zdolności produkcyjnych UE. Obecnie jednak skala zbierania produktów wycofanych z eksploatacji w UE wynosi średnio 40 %, a mniej niż 1 % metali ziem rzadkich jest poddawanych recyklingowi w UE ⁽²⁴⁾. Innymi słowy, istnieje przepływ złomu magnezów trwałych i produktów wycofanych z eksploatacji, które opuszczają UE, pozostają niewykorzystane lub – co gorsza – trafiają na składowisko odpadów. Dzięki odpowiednim materiałom wsadowym i zachętom unijne podmioty zajmujące się recyklingiem metali ziem rzadkich, takie jak Carester i Solvay we Francji lub Inspiree we Włoszech, mogłyby zintensyfikować swoją działalność, aby przyczynić się do produkcji 3 800 ton magnezów trwałych wykonanych z metali ziem rzadkich w ciągu najbliższych kilku lat, co odpowiadałoby około 20 % obecnego popytu.

Z tego właśnie powodu do II kwartału 2026 r. Komisja – na podstawie dogłębnej oceny – **proponuje ograniczenia wywozu z UE złomu i pozostałości magnezów trwałych**, z należyтым uwzględnieniem swoich zobowiązań międzynarodowych i partnerstw z państwami trzecimi. W rzeczywistości zagrożenie niedoborem dostaw metali ziem rzadkich niezbędnych do produkcji magnezów trwałych wymaga specjalnych działań w celu zapewnienia dostępu do niezbędnych materiałów wsadowych, zgodnie z unijnymi zdolnościami produkcji i rozwoju. Prace te obejmują opracowanie na szczeblu UE subkodu w ramach Nomenklatury scalonej i europejskiego katalogu odpadów w celu identyfikacji i monitorowania przepływów magnezów trwałych i zawierających je produktów wycofanych z eksploatacji. Środkom tym będzie musiało towarzyszyć skuteczniejsze egzekwowanie przez państwa członkowskie przepisów dotyczących nielegalnych przepływów na granicach zewnętrznych.

⁽²⁴⁾ Mc GOVERN, L., TAPOGLOU, E. i GEORGAKAKI, A., *Material streams from wind energy decommissioning to 2050* [Strumienie materiałów z likwidacji turbin wiatrowych do 2050 r.], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/0326924,JRC139814>.

Przy pomocy aktu wykonawczego do rozporządzenia w sprawie baterii dotyczącego etykietowania **Komisja zapewni łatwiejszy odzysk i recykling surowców wykorzystywanych do produkcji baterii.** W przypadku baterii recykling wymaga również dostępu do czarnej masy, co pozostaje wyzwaniem dla przemysłu europejskiego. Wspólne Centrum Badawcze szacuje, że UE mogłaby przetwarzać około 50–65 % produkowanej przez siebie czarnej masy, co doprowadziłoby do produkcji nawet miliona nowych zestawów baterii do pojazdów elektrycznych rocznie. Zdolności te są jednak nadal w dużej mierze niedostatecznie wykorzystywane, a znaczna część czarnej masy z Europy jest nadal wywożona do Azji do ostatecznego odzysku. W celu zmniejszenia tego ryzyka, zgodnie z decyzją z marca 2025 r., zużyte baterie litowo-jonowe i czarna masa zostaną sklasyfikowane jako odpady niebezpieczne we wrześniu 2026 r. ⁽²⁵⁾ Oznacza to, że wywóz do państw OECD po tym terminie będzie zakazany. Komisja będzie pracować nad skutecznym wdrożeniem i zapobieganiem omijaniu tego zakazu i w razie potrzeby przedstawi środki mające na celu dalsze ograniczenie wywozu czarnej masy. Oznacza to, że projekty związane z recyklingiem surowców wykorzystywanych do produkcji baterii, takie jak projekt Hydromet w Finlandii, mogłyby uzyskać dostęp do dodatkowej czarnej masy na potrzeby swojej działalności.

Ponadto wiosną 2026 r. Komisja zaproponuje ukierunkowane środki dotyczące złomu aluminium, aby zaradzić globalnym zakłóceniom równowagi i utrzymać konkurencyjność przemysłu aluminium oraz zrealizować plan działania w zakresie stali i metali. Inicjatywa ta opiera się na ustaleniach z zainicjowanego przez Komisję w lipcu 2025 r. monitorowania przepływów złomu opuszczającego UE i pomoże zapewnić europejskim hutom i podmiotom zajmującym się recyklingiem dostatecznie szeroki dostęp do podstawowych materiałów wsadowych. W następstwie dalszych działań w zakresie monitorowania rozważone zostaną podobne działania w odniesieniu do złomu miedzi, jeżeli okaże się to konieczne.

W odpowiedzi na ogólny przepływ odpadów surowców krytycznych Komisja umożliwi skuteczne przemieszczanie odpadów surowców krytycznych i surowców wtórnych w UE poprzez wdrożenie rozporządzenia w sprawie przemieszczania odpadów, włącznie z przejściem na procedury cyfrowe i ewentualne umieszczenie w „zielonym wykazie” odpadów określonych strumieni odpadów przeznaczonych do recyklingu w UE ⁽¹⁸⁾. Ponadto Komisja zlikwiduje luki prawne, które obecnie prowadzą do wywozu do państw trzecich złomu miedzi lub aluminium przedstawionego w sposób oszukańczy jako produkt ⁽¹⁹⁾.

3.2. Zachęcanie do recyklingu surowców krytycznych

Komisja zachęca do recyklingu produktów zawierających surowce krytyczne. W akcie w sprawie surowców krytycznych wprowadzono już wymogi dotyczące etykietowania magnezów trwałych w celu usprawnienia procesów recyklingu. Na tej podstawie Komisja proponuje zmianę aktu w sprawie surowców krytycznych w celu **rozszerzenia wykazu produktów** zawierających magnez trwały, w przypadku których wymagana jest **etykieta** zawierająca istotne informacje dla podmiotów zajmujących się recyklingiem.

Konieczne są również dodatkowe działania w celu zapewnienia, aby odzyskane materiały ponownie trafiały do łańcucha wartości oraz aby surowce wtórne były skutecznie wykorzystywane w nowych produktach. W akcie w sprawie surowców

⁽²⁵⁾ Decyzja delegowana Komisji (UE) 2025/934 z dnia 5 marca 2025 r. zmieniająca decyzję 2000/532/WE w odniesieniu do aktualizacji wykazu odpadów w zakresie odpadów związanych z bateriami.

krytycznych skoncentrowano się na odpadach pokonsumenckich, aby zachęcić do zbierania produktów wycofanych z eksploatacji i do rozwoju rynków wtórnych w UE. W obliczeniach zawartości materiałów z recyklingu nie uwzględnia się jednak odpadów przedkonsumenckich, chociaż ich recykling jest zazwyczaj czystszy, łatwiejszy i bardziej opłacalny. Włączenie odpadów przedkonsumenckich generowanych podczas produkcji poprawiłoby krótkoterminową zasobooszczędność i uzupełniłoby odzysk odpadów pokonsumenckich, który nadal ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia prawdziwego obiegu zamkniętego i systemów recyklingu. W związku z tym Komisja proponuje dziś zmianę aktu w sprawie surowców krytycznych, aby wprowadzić wymóg deklarowania **zawartości materiałów z recyklingu pochodzących z odpadów przed-i pokonsumenckich**. Na podstawie zgromadzonych informacji Komisja powinna również określić minimalne udziały surowców krytycznych odzyskanych z krajowych odpadów przedkonsumenckich i pokonsumenckich, które mają być stosowane w magnesach trwałych wbudowanych w produkty. Środek wspiera również zdolności w zakresie recyklingu w UE, tworząc zachęty do produkcji dla projektów takich jak MagReesource we Francji.

Poza magnesami trwałymi wykonanymi z metali ziem rzadkich konieczne są dodatkowe wysiłki na rzecz zwiększenia odzysku surowców krytycznych z e-odpadów. Zmiana dyrektywy w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE) w ramach wniosku dotyczącego aktu w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym obejmie środki mające na celu poprawę zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego w celu zwiększenia odzysku surowców krytycznych. Komisja zaproponuje również usprawnienie przetwarzania sprzętu elektrycznego i elektronicznego po wycofaniu z eksploatacji w celu zachowania komponentów bogatych w surowce krytyczne. W oczekiwaniu na zatwierdzenie przez współprawodawców zmiana dyrektywy w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji umożliwi również odzysk surowców krytycznych w przemyśle motoryzacyjnym.

Konieczne są także dodatkowe wysiłki w celu zmniejszenia krytycznych zależności Europy od nawozów, z których część opiera się na surowcach krytycznych, poprzez recykling i stymulowanie krajowej produkcji nawozów.

3.3. Stymulowanie innowacji w celu umożliwienia zastąpienia i zwiększenia wydajności

Komisja wspiera badania naukowe i innowacje w celu usprawnienia technologii wydobywania, przeróbki i recyklingu surowców krytycznych, a także zastąpienia ich innowacyjnymi materiałami zaawansowanymi, zaawansowaną produkcją i rozwiązaniami alternatywnymi. W ciągu ostatnich pięciu lat Komisja przeznaczyła już w ramach programu „Horyzont Europa” 700 mln EUR na wsparcie rozwoju projektów w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczących łańcucha wartości surowców krytycznych, z których 20 przyczyniło się do rozwoju technologii na potrzeby projektów strategicznych w ramach aktu w sprawie surowców krytycznych, takich jak związane z litem projekty Barroso, Emili i Keliber.

Aby zwiększyć ten potencjał w zakresie zastępowania i efektywności, Komisja ogłosi w ramach programu „Horyzont Europa” specjalne zaproszenia do składania wniosków o wartości 593 mln EUR w ramach programu prac na lata 2026–2027 w celu wsparcia optymalizacji wykorzystania zasobów w gospodarce o obiegu zamkniętym i w nowych procesach produkcyjnych.

Europejska Rada ds. Innowacji (EIC) zapewni dodatkowe wsparcie w wysokości 100 mln EUR w postaci finansowania mieszanego na rzecz dwóch wyzwań w ramach instrumentu „Akcelerator” EIC – jednego wyzwania o wartości 50 mln EUR dotyczącego „Pobudzenia europejskiego łańcucha wartości surowców krytycznych” i kolejnego wyzwania o wartości 50 mln EUR dotyczącego „Materiałów zaawansowanych na potrzeby energetyki odnawialnej i systemów magazynowania energii”.

Europejski Fundusz Obronny również zostanie wykorzystany do zwiększenia konkurencyjności i innowacyjności europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego poprzez wspieranie integracji odpowiednich substytutów surowców krytycznych z produktami i technologiami obronnymi.

Komisja Europejska będzie wspierać państwa członkowskie za pośrednictwem Wspólnego Europejskiego Forum ds. Ważnych Projektów Stanowiących Przedmiot Wspólnego Europejskiego Zainteresowania (IPCEI) we wdrażaniu projektów IPCEI w celu promowania innowacji i pierwszego wdrożenia przemysłowego w zakresie pozyskiwania, przeróbki i recyklingu surowców krytycznych. Komisja będzie również wspierać, za pośrednictwem centrum wsparcia projektów IPCEI, finalizację projektowania potencjalnego projektu IPCEI w obszarze materiałów zaawansowanych produkowanych w obiegu zamkniętym.

Jednocześnie Komisja przyspieszy rozwój i wdrażanie substytutów surowców krytycznych dzięki innowacjom w zakresie materiałów zaawansowanych na podstawie **aktu w sprawie materiałów zaawansowanych**.

Działania na rzecz uwolnienia potencjału w zakresie obiegu zamkniętego i innowacji w UE
--

Do II kwartału 2026 r. Komisja zaproponuje ograniczenia dotyczące wywozu złomu magnezów trwałych wykonanych z metali ziem rzadkich.

Do II kwartału 2026 r. Komisja zaproponuje również ukierunkowane środki dotyczące złomu aluminium. W następstwie dalszego monitorowania rozważone zostanie wprowadzenie podobnych środków w odniesieniu do złomu miedzi.
--

W Planie działania RESourceEU Komisja proponuje zmianę aktu w sprawie surowców krytycznych w celu zwiększenia możliwości recyklingu magnezów trwałych wykonanych z metali ziem rzadkich.
--

Do III kwartału 2026 r. Komisja zaproponuje w akcie w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym środki mające na celu zwiększenie odzysku surowców krytycznych, w tym z e-odpadów.

Do II kwartału 2026 r. Komisja zaproponuje plan działania mający na celu zapewnienie dostępności i przystępności cenowej nawozów krajowych, w tym działania umożliwiające stosowanie składników odżywczych pochodzących z recyklingu i innych alternatyw dla nawozów.

W ramach programu prac „Horyzont Europa” na lata 2026–2027 Komisja ogłosi specjalne zaproszenia do składania wniosków o finansowanie o wartości 593 mln EUR, mające wesprzeć cele określone w Planie działania RESourceEU, przy dodatkowym wsparciu w postaci finansowania mieszanego w wysokości 100 mln EUR ze strony Europejskiej Rady ds. Innowacji.
--

4. ZWIĘKSZENIE EUROPEJSKIEGO POPYTU NA PROJEKTY EUROPEJSKIE I STWORZENIE TRWAŁEGO RYNKU

Obecnie zmienność cen i nieprzejrzyste praktyki rynkowe stanowią wyzwanie dla istniejących zdolności produkcyjnych i przyszłego rozwoju bardziej odpornych łańcuchów wartości surowców krytycznych. Ma to wpływ na ograniczoną liczbę umów odbioru między UE a partnerami z sektorów wyższego i niższego szczebla.

Interwencja publiczna jest zatem konieczna, aby zdywersyfikować źródła dostaw, ale także aby stworzyć mechanizmy rynkowe i w dłuższym okresie wspierać realizację projektów dotyczących surowców krytycznych, przewyższając wyższe koszty, wahania cen i niepewność na rynku światowym.

4.1. Umożliwienie agregacji zapotrzebowania i realizowania wspólnych zakupów przez przemysł europejski

W ramach unijnej platformy ds. energii i surowców Komisja opracowała specjalny mechanizm surowcowy. Będzie on pełnił funkcję narzędzia ułatwiającego nawiązywanie kontaktów między nabywcami i dostawcami surowców strategicznych, instytucjami finansowymi i dostawcami usług związanych z gromadzeniem zapasów. Zapewni to zainteresowanym nabywcom możliwość agregowania zapotrzebowania i realizowania wspólnych zakupów surowców, a powstającym projektom – możliwość zawierania umów odbioru zgodnie z unijnymi przepisami antymonopolowymi. Mechanizm ten poprawi również dostęp MŚP do surowców strategicznych poprzez zmniejszenie kosztów ich poszukiwania i umożliwienie osiągnięcia ich wielkości krytycznej kwalifikującej je do dużych ilości sprzedawanych przez dostawców. Platforma znacznie zwiększy przejrzystość rynków surowców krytycznych. Ponadto platforma może wesprzeć przyszłe działania ośrodka finansowania surowców krytycznych w zakresie ograniczania ryzyka. Po uruchomieniu centrum będzie opierać się na działaniach mechanizmu w celu przeprowadzania wspólnych zakupów publicznych w imieniu podmiotów publicznych i prywatnych.

Komisja rozpoczęła rejestrację na platformie 18 listopada 2025 r., a pierwsza runda nawiązywania kontaktów odbędzie się w marcu 2026 r. ⁽²⁶⁾ Ta początkowa runda będzie ukierunkowana na dostępne natychmiast lub wkrótce metale ziem rzadkich oraz łańcuchy wartości surowców wykorzystywanych do produkcji baterii i w przemyśle obronnym, ze szczególną korzyścią dla podmiotów działających na małych, niepełnych rynkach, takich jak rynek wolframu lub galu ⁽²⁷⁾. Mechanizm surowcowy będzie skoncentrowany na dostawcach z UE, Europejskiego Obszaru Gospodarczego, krajów i terytoriów zamorskich oraz krajów, z którymi zawarto partnerstwa strategiczne. Nadchodzące rundy będą skoncentrowane na opracowywaniu projektów, zapewnieniu zdywersyfikowanych dostaw surowców strategicznych dla przemysłu UE oraz połączeniu uczestników z dostawcami usług związanych z przechowywaniem i gromadzeniem zapasów.

⁽²⁶⁾ [Unijna platforma ds. energii i surowców – Mechanizm surowcowy](#).

⁽²⁷⁾ Płynne rynki surowców krytycznych charakteryzują się dostatecznie dużą liczbą projektów po stronie podaży, w związku z czym do ustalenia konkurencyjnej ceny (np. litu) można wykorzystać instrumenty rynkowe, takie jak aukcje. Rynki niepełne obejmują tylko jednego lub bardzo niewielu dostawców (np. galu lub germanu).

Tę realizowaną przez platformę funkcję połączenia z rynkiem muszą uzupełniać mechanizmy zachęcające do zawierania umów ze zdywersyfikowanymi dostawcami. Funkcja ta zostanie w przyszłości przejęta przez centrum. W związku z tym Komisja rozpocznie proces z udziałem zainteresowanych stron zmierzający przeanalizowania projektu, zakresu i finansowania racjonalnego pod względem kosztów mechanizmu wykorzystania dolnego progu cenowego, aby odblokować inwestycje zarówno w zakłady przetwórcze w Europie, jak i w wydobycie minerałów krytycznych w Europie i krajach partnerskich.

4.2. Pobudzanie dywersyfikacji surowców krytycznych przez przemysł europejski

Agregowanie podaży i popytu jest pierwszym krokiem w kierunku stworzenia odpornego i zdywersyfikowanego rynku surowców krytycznych. Nie zmniejszy to jednak bezpośrednio utrzymującej się różnicy cen, która wpływa na unijne projekty dotyczące surowców krytycznych i przyczynia się do wahań rynkowych.

Aby pobudzić dalszą dywersyfikację pozyskiwania surowców krytycznych, Komisja proponuje również ukierunkowaną zmianę aktu w sprawie surowców krytycznych. W rzeczywistości konieczne jest zobowiązanie europejskich sektorów przemysłu niższego szczebla do dywersyfikacji dostaw, ponieważ sektory te nie mogą już w pełni polegać na chińskim wywozie, aby zaspokajać swoje zapotrzebowanie na surowce krytyczne. W praktyce duże przedsiębiorstwa będą musiały **przeprowadzić ocenę ryzyka swoich łańcuchów dostaw** i w razie potrzeby przyjąć środki ograniczające ryzyko, między innymi w celu zdywersyfikowania źródeł dostaw poprzez odejście od zależności od pojedynczego źródła. Komisja powinna być w stanie zachęcać do stosowania skutecznych środków dywersyfikacji, które duże przedsiębiorstwa powinny przyjąć w przypadku znacznych podatności na zagrożenia, a w przypadku niepodjęcia działań wprowadzić obowiązek dywersyfikacji. Powinno to również przyczynić się do pobudzenia zapotrzebowania na projekty dotyczące łańcucha wartości UE i pomóc w zabezpieczeniu dostaw z zaufanych krajów partnerskich. W obecnej sytuacji geopolitycznej długoterminowe korzyści wynikające z dywersyfikacji znacznie przeważają nad krótkoterminowymi kosztami finansowymi. Powinny one być należycie uwzględniane zarówno przez przedsiębiorstwa prywatne, jak i przez instytucje finansowe.

Ponadto szczególną uwagę należy zwrócić na przemysł obronny UE. Kontrola wywozu surowców krytycznych, z domniemaniem odmowy końcowego zastosowania wojskowego, w tym **eksterytorialna kontrola sprzętu obronnego zawierającego surowce krytyczne przez państwa trzecie**, stanowi wyraźne i aktualne zagrożenie dla bezpieczeństwa i obronności UE. Instytucje Unii i państwa członkowskie, w koordynacji z NATO, powinny uruchomić wszelkie dostępne dźwignie, aby szybko zmniejszyć zależność od łańcuchów wartości przemysłu obronnego w zakresie surowców krytycznych, wykorzystując **wydatki na obronę jako kolejny katalizator odbioru priorytetowych projektów dotyczących surowców krytycznych**. Komisja analizuje zachęty do dywersyfikacji dostaw surowców krytycznych w kontekście zmiany dyrektywy w sprawie zamówień publicznych ⁽²⁸⁾ i **dyrektywy w sprawie zamówień w dziedzinie obronności** ⁽²⁹⁾, a także przy opracowywaniu projektów szandarowych w zakresie

⁽²⁸⁾ [Dyrektywa 2014/23/UE](#) w sprawie koncesji, [dyrektywa 2014/24/UE](#) w sprawie zamówień publicznych oraz [dyrektywa 2014/25/UE](#) w sprawie zamówień sektorowych.

⁽²⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez

gotowości obronnej do 2030 r. Instytucje zamawiające państw członkowskich zachęca się również do umożliwienia wykonawcom bezpiecznego pozyskiwania surowców, np. poprzez priorytetowe traktowanie projektów opartych na kryteriach pozacenowych, takich jak dywersyfikacja, zwłaszcza gdy opierają się one na surowcach rafinowanych lub poddawanych recyklingowi w UE.

4.3. Wspieranie gromadzenia zapasów w celu zwiększenia odporności przemysłu europejskiego

Komisja i państwa członkowskie pracują nad koordynacją zapasów surowców krytycznych, które mogą być podstawowym narzędziem ograniczania ryzyka związanego z dostawami. Obecnie wiele przedsiębiorstw kupuje surowce krytyczne tylko wtedy, gdy jest to potrzebne, co jest związane z trudnościami wynikającymi z ograniczonych licencji z Chin, braku zdolności magazynowania, niewystarczających możliwości finansowania i zmiany specyfikacji materiałów na przestrzeni długich okresów magazynowania. Sytuacja ta skutkuje nieoptymalnymi warunkami zakupu w okresach wysokich cen i niskich poziomów zapasów. W UE nie istnieje instrument strukturalny służący do zarządzania zapasami surowców krytycznych oraz zapewnienia właściwego i sprawiedliwego wydawania ich we wszystkich państwach członkowskich w przypadku zakłóceń, natomiast państwa trzecie, takie jak Japonia, Stany Zjednoczone i Korea Południowa, podjęły szeroko zakrojone działania strategiczne w celu zapewnienia sobie bezpieczeństwa i stabilności gospodarczej.

W lipcu 2025 r. przyjęto unijną strategię gromadzenia zapasów w celu poprawy interoperacyjności i koordynacji systemów gromadzenia zapasów na szczeblu unijnym i krajowym ⁽³⁰⁾. Ponadto przyszły Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego będzie wspierał działania związane z przyspieszeniem dostosowań do zmian strukturalnych, w tym związanych z surowcami, ich gromadzeniem i budowaniem rezerw.

Komisja i kilka państw członkowskich współpracują przy projekcie pilotażowym dotyczącym gromadzenia zapasów surowców krytycznych w celu opracowania skutecznego i skoordynowanego podejścia do gromadzenia zapasów surowców krytycznych w UE. Projekt pilotażowy zacznie funkcjonować na początku 2026 r., w oparciu o zdolności państw członkowskich i Komisji, ze szczególnym uwzględnieniem surowców wtórnych. Będzie się on odnosił do logistycznych aspektów gromadzenia zapasów, takich jak warunki zakupu, przechowywania i wydawania surowców krytycznych. W ramach projektu pilotażowego rozważony zostanie również rodzaj gromadzenia zapasów, który najlepiej wspiera przemysł europejski w świetle narzędzi finansowania dostępnych na potrzeby tych operacji oraz w celu zapewnienia spójności z wysiłkami przemysłu. Następnie centrum zintegruje działania w ramach tego projektu pilotażowego podczas przeprowadzania operacji gromadzenia zapasów.

Działania mające na celu zwiększenie europejskiego zapotrzebowania na projekty europejskie i stworzenie trwałego rynku

Do I kwartału 2026 r. Komisja rozpocznie pierwszą rundę nawiązywania kontaktów w ramach unijnej platformy ds. energii i surowców, koncentrując się na łańcuchu wartości surowców
--

instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE.

⁽³⁰⁾ COM(2025) 528 final.

wykorzystywanych w magnesach trwałych wykonanych z metali ziem rzadkich, w bateriach i w przemyśle obronnym.
W ramach RESourceEU Komisja proponuje zmianę aktu w sprawie surowców krytycznych w celu pobudzenia wysiłków dużych podmiotów rynkowych na rzecz dywersyfikacji łańcucha dostaw, aby zapobiec zależności od pojedynczych źródeł dostaw.
Komisja analizuje zachęty do dywersyfikacji w kontekście zmiany dyrektywy w sprawie zamówień w dziedzinie obronności, a także przy opracowywaniu projektów sztandarowych w zakresie gotowości obronnej do 2030 r.
Do I kwartału 2026 r. Komisja i państwa członkowskie rozpoczną pierwszy projekt pilotażowy dotyczący gromadzenia zapasów surowców krytycznych.

5. OCHRONA JEDNOLITEGO RYNKU I ODPORNOŚCI UNIJNEGO ŁAŃCUCHA WARTOŚCI SUROWCÓW KRYTYCZNYCH

5.1. Wzmocnienie monitorowania łańcuchów dostaw i koordynacja reakcji na zakłócenia dostaw

W czasach kryzysu UE jest przede wszystkim odpowiedzialna za ochronę jednolitego rynku, a Komisja dba o to, by państwa członkowskie współpracowały ze sobą, a nie przeciwstawiały się sobie nawzajem. Jest to główny cel **aktu o sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego (IMERA)** ⁽³¹⁾. Po wejściu w życie tego aktu w maju 2026 r. i w oparciu o dane zgromadzone podczas wdrażania aktu w sprawie surowców krytycznych Komisja wykorzysta zestaw narzędzi IMERA, aby zmierzyć się z wyzwaniami związanymi z łańcuchem wartości UE. W przypadku wejścia w tryb podwyższonej czujności lub sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym na podstawie IMERA Komisja będzie mogła odpowiadać na wnioski o udzielenie informacji na temat zdolności produkcyjnych i zapasów, zakłóceń lub niedoborów w łańcuchach dostaw, ale również przeprowadzać wspólne zakupy, akceptować wnioski priorytetowe i koordynować dystrybucję zapasów.

Przed jego wejściem w życie Komisja zgromadziła już państwa członkowskie, aby zebrać informacje o zakłóceniach dostaw i skoordynować reakcje. Było to możliwe dzięki monitorowaniu łańcuchów dostaw prowadzonemu na podstawie aktu w sprawie surowców krytycznych. Państwa członkowskie i Komisja rozpoczęły testy strategicznych łańcuchów dostaw pod kątem warunków skrajnych, a kolejne wspólne ćwiczenia będą skoncentrowane na łańcuchach wartości metali ziem rzadkich i surowcach krytycznych związanych z obronnością. Państwa członkowskie są również zobowiązane do monitorowania kluczowych podmiotów rynkowych w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych oraz do powiadamiania Komisji, jeżeli poważne wydarzenia mogą utrudnić ich zwykłą działalność. Ważna jest współpraca z zaufanymi partnerami w celu oceny zakłóceń dostaw i zwiększenia gotowości.

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2747 z dnia 9 października 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków dotyczących sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego oraz w sprawie zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 2679/98 (akt o sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego).

5.2. Ochrona UE przed wrogą ingerencją

Komisja pracuje nad wykorzystaniem zgromadzonych danych na temat potencjalnie szkodliwych praktyk rynkowych. Chociaż inwestorzy zagraniczni mogą wносить wkład w projekty dotyczące surowców krytycznych w UE, UE musi zapewnić, aby takie inwestycje wносиły rzeczywistą wartość dodaną do jednolitego rynku i były zgodne z naszymi celami w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego. Biorąc pod uwagę strategiczny charakter łańcucha wartości surowców krytycznych, Komisja włączy projekty strategiczne przewidziane w akcie w sprawie surowców krytycznych jako „projekty lub programy leżące w interesie Unii” do rozporządzenia w sprawie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, zapewniając tym samym zwiększoną kontrolę nad inwestycjami zagranicznymi w unijny łańcuch wartości surowców krytycznych ze względów bezpieczeństwa.

Program prac „Horyzont Europa” na lata 2026–2027 ograniczy udział chińskich podmiotów i kontrolowanych przez Chiny podmiotów z siedzibą w UE we wszystkich działaniach na polu badań naukowych i innowacji dotyczących surowców krytycznych. Komisja będzie pracować nad powieleniem tego podejścia w innych instrumentach finansowania w UE i zachęca państwa członkowskie do wprowadzenia podobnych środków w odniesieniu do krajowego wsparcia finansowego dla surowców krytycznych.

Opierając się na wspólnych wysiłkach na rzecz ochrony łańcuchów dostaw przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi, **Komisja, państwa grupy G-7, Australia i Ukraina zatwierdziły plan działania grupy G-7 na rzecz opartych na normach rynków minerałów krytycznych** ⁽³²⁾. Wdrożenie planu działania przyczyni się do poprawy identyfikowalności i przejrzystości łańcucha dostaw przy jednoczesnym określeniu kryteriów środowiskowych, społecznych i z zakresu ładu korporacyjnego w celu stworzenia niezawodnych i bezpiecznych rynków premium dla minerałów krytycznych. Umożliwi to wykorzystanie zapotrzebowania na rynki premium w skali międzynarodowej i uczynienie odpowiedzialnej produkcji światowym punktem odniesienia. Komisja zapewni, aby dywersyfikacja i odporność łańcucha dostaw pozostały zasadniczymi elementami rynków opartych na normach.

Aby chronić inwestycje UE i państw członkowskich w projekty dotyczące surowców krytycznych, konieczne będzie zapewnienie, aby ich rentowność nie mogła zostać zakłócona przez drapieżne manipulacje na rynku oraz praktyki i polityki gospodarki nierynkowej stosowane przez zasiedziały dostawców. W ścisłej koordynacji z grupą G-7 i innymi partnerami oraz zgodnie z komunikatem w sprawie bezpieczeństwa gospodarczego **Komisja zamierza opracować i wdrożyć solidne podejście polityczne, w tym instrumenty handlowe, które zapewni UE możliwość szybkiego i zdecydowanego działania w przypadku praktyk nierynkowych państw trzecich, takich jak manipulacja cenami, w łańcuchach wartości surowców krytycznych** ⁽³³⁾. W ten sposób Komisja wykorzysta kluczowe atuty UE, takie jak dostęp do jej jednolitego rynku, aby zapewnić krótkoterminowy dostęp do surowców krytycznych w przypadku zakłóceń w łańcuchu dostaw ze strony państw trzecich.

⁽³²⁾ <https://g7.canada.ca/en/news-and-media/news/roadmap-to-promote-standards-based-markets-for-critical-minerals>.

⁽³³⁾ Wstawić odniesienie.

Działania na rzecz ochrony jednolitego rynku i odporności łańcucha wartości surowców krytycznych
Począwszy od II kwartału 2026 r. i w razie potrzeby Komisja uruchomi zestaw narzędzi IMERA w celu ochrony rynku wewnętrznego przed zakłóceniami dostaw w łańcuchu wartości surowców krytycznych.
Do II kwartału 2026 r. Komisja włączy projekty strategiczne realizowane zgodnie z aktem w sprawie surowców krytycznych do rozporządzenia w sprawie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, aby zwiększyć kontrolę nad inwestycjami zagranicznymi w sektorach strategicznych.
Jednocześnie Komisja i partnerzy z grupy G-7 będą rozwijać rynki oparte na normach dotyczących surowców krytycznych w oparciu o kryteria środowiskowe i społeczne oraz związane z ładem korporacyjnym, dywersyfikacją dostaw i odpornością.
Do II kwartału 2026 r. Komisja opracuje solidne podejście polityczne, w tym instrumenty handlowe, w celu reagowania na praktyki nierynkowe, takie jak zakłócenia cen, w łańcuchu wartości surowców krytycznych.

6. PARTNERSTWO Z PAŃSTWAMI TRZECIMI W CELU DYWERSYFIKACJI

6.1. Wzmocnienie i rozszerzenie zaangażowania UE

Aby zdywersyfikować dostawy surowców krytycznych w UE, Komisja realizuje w imieniu UE i we współpracy z państwami członkowskimi proaktywny program dyplomatyczny dotyczący surowców krytycznych. Oprócz umów o wolnym handlu i czystych partnerstwach handlowo-inwestycyjnych od 2021 r. podpisano dotychczas **15 partnerstw strategicznych** w dziedzinie surowców z krajami bogatymi w zasoby, a UE dalej rozszerza swoją **sieć partnerstw z zaufanymi partnerami** ⁽³⁴⁾.

Partnerstwa te mają przynieść korzyści zarówno UE, jak i jej partnerom dzięki korzyściom na szczeblu lokalnym. Zasadnicze znaczenie ma tworzenie wartości dodanej i miejsc pracy na szczeblu lokalnym, w tym poprzez umożliwienie państwom trzecim wzmocnienia ich zdolności poza wydobywaniem. Ogólnie rzecz biorąc, partnerstwa mają na celu integrację łańcucha wartości obu stron poprzez wspieranie wspólnych projektów i współpracę w zakresie norm środowiskowych, społecznych i z zakresu ładu korporacyjnego (ESG) oraz badań naukowych i innowacji.

Ostatni protokół ustaleń został zawarty z **Republiką Południowej Afryki** 20 listopada 2025 r. Jego realizacja powinna wspierać konkretne projekty, takie jak strategiczny projekt Zandkopsdrift dotyczący produkcji metali ziem rzadkich i manganu oraz zakład produkcji monohydratu siarczany manganu o wysokiej czystości przedsiębiorstwa Manganese Metal Company. Ponadto Komisja rozpoczęła negocjacje dwustronne z **Brazylią**, strategicznym partnerem posiadającym ważne łańcuchy wartości metali ziem rzadkich, niobu, niklu, grafitu, litu, manganu i glinu.

Komisja będzie również pracować nad integracją unijnego łańcucha wartości surowców krytycznych z partnerami strategicznymi, krajami objętymi umową o wolnym handlu, krajami objętymi procesem rozszerzenia i krajami objętymi

⁽³⁴⁾ Argentyna, Australia, Chile, Demokratyczna Republika Konga, Grenlandia, Kanada, Kazachstan, Namibia, Norwegia, Republika Południowej Afryki, Rwanda, Serbia, Ukraina, Uzbekistan i Zambia.

polityką sąsiedztwa. Na przykład będzie finansować projekty dotyczące surowców krytycznych za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Ukrainy, które mogą przynieść korzyści ukraińskim projektom strategicznym i stymulować wdrażanie strategicznego partnerstwa UE–Ukraina w zakresie surowców. W stosownych przypadkach zapewni również instrumenty finansowe za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich, aby ułatwić integrację ich przemysłowych łańcuchów wartości z UE. Promowana będzie zwiększona współpraca z krajami objętymi europejską polityką sąsiedztwa, w szczególności w Afryce Północnej, w zakresie dostępu do zasobów fosforytów i węgla potasu, a także w Zatoce Perskiej. Przyszły plan działania w ramach Paktu na rzecz regionu śródziemnomorskiego będzie obejmował szereg projektów inwestycyjnych, które zaoferują również obopólnie korzystne możliwości krajom partnerskim z naszego południowego sąsiedztwa.

6.2. Wykorzystanie wielostronnych inicjatyw w celu zapewnienia zdywersyfikowanych dostaw

Na szczycie wielostronnym UE i partnerzy z grupy G-20 z zadowoleniem przyjęli **ramy dotyczące minerałów krytycznych**, czyli plan współpracy mający na celu zapewnienie, aby minerały krytyczne napędzały zrównoważony wzrost gospodarczy i dobrobyt w całym łańcuchu wartości ⁽³⁵⁾. Ramy te przyczynią się m.in. do tworzenia map zasobów geologicznych, poprawy norm ESG i zwiększenia inwestycji w łańcuch wartości surowców krytycznych.

Aby wspólnie ograniczyć ryzyko związane z projektami dotyczącymi surowców krytycznych, Komisja wspiera sojusz na rzecz produkcji minerałów krytycznych w ramach kanadyjskiego przewodnictwa w grupie G-7. Wykaz projektów przyjęty i ogłoszony na spotkaniu ministrów państw należących do grupy G-7 w październiku 2025 r. jest pierwszym krokiem w kierunku skoordynowanych wysiłków na rzecz wsparcia globalnego łańcucha dostaw surowców krytycznych. Przyszłe iteracje powinny obejmować dodatkowe projekty zlokalizowane w zdywersyfikowanym zbiorze jurysdykcji. Sojusz na rzecz produkcji minerałów krytycznych i plan działania grupy G-7 dotyczący rynków opartych na normach odzwierciedlają opisane powyżej działania po stronie zarówno podaży, jak i popytu w łańcuchu wartości surowców krytycznych.

Działania w zakresie partnerstwa z państwami trzecimi w celu dywersyfikacji dostaw

Unijne narzędzia dyplomatyczne i gospodarcze w kontekście „Drużyny Europy” będą również wspierać zawieranie umów między przedsiębiorstwami z UE i z państw trzecich.
--

Komisja rozpocznie negocjacje w sprawie partnerstwa z Brazylią w zakresie surowców krytycznych.

Komisja zacieśni współpracę z południowym sąsiedztwem, w szczególności w ramach przyszłego planu działania dotyczącego Paktu na rzecz regionu śródziemnomorskiego.
--

⁽³⁵⁾ <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2025/11/22/g20-johannesburg-leaders-declaration/>.

Komisja wykorzysta sojusz G-7 na rzecz produkcji minerałów krytycznych do zmniejszenia ryzyka związanego z projektami dotyczącymi surowców krytycznych w UE i w krajach partnerskich.

Komisja podejmie działania następcze w związku ze wspólnym zaangażowaniem i zdecydowanym dążeniem do dywersyfikacji na szczeblu grupy G-20, w ustanowionych przez tę grupę ramach dotyczących minerałów krytycznych.

WNIOSKI

Mimo że Unia Europejska określiła jasny program mający na celu zabezpieczenie dostaw surowców krytycznych, obecny wysoki poziom zależności ma być zmniejszany jedynie stopniowo i w perspektywie średnioterminowej. Biorąc pod uwagę skalę wyzwania, jedynie śmiałe wspólne działania UE i państw członkowskich mogą wesprzeć przemysł europejski w szeroko zakrojonych wysiłkach na rzecz dywersyfikacji poprzez uruchomienie szeregu narzędzi, kompetencji i zdolności finansowych w celu rozwoju stabilnego i wydajnego unijnego łańcucha wartości surowców krytycznych.

W Planie działania RESourceEU określono szereg działań mających na celu poprawę skuteczności unijnej polityki dywersyfikacji o skutkach krótkoterminowych, aby szybko zwiększyć jej odporność na zakłócenia w łańcuchach dostaw i zasygnalizować rynkom nowy kierunek polityki w perspektywie średnioterminowej. Takie działania będą rozwijane dzięki utworzeniu centrum, które będzie zarządzać specjalnymi narzędziami i mechanizmami wsparcia cen oraz będzie mogło propagować dywersyfikację, rozwój projektów i odporność unijnego łańcucha wartości surowców krytycznych. Centrum otrzyma wsparcie finansowe z Europejskiego Funduszu Konkurencyjności, zaproponowanego jako część przyszłych wieloletnich ram finansowych.

Dywersyfikacja dostaw surowców krytycznych musi stać się głównym priorytetem politycznym UE w nadchodzących latach. W tym celu Komisja zintensyfikuje swoje wysiłki, uruchamiając wszystkie instrumenty polityczne i finansowe, aby poszerzyć unijną bazę dostawców surowców krytycznych, zintensyfikować wydobywanie i recykling na szczeblu krajowym oraz zmniejszyć obecne nadmierne zależności w odniesieniu do surowców krytycznych. Komisja Europejska wzywa do ściślejszej współpracy w zakresie surowców krytycznych z Parlamentem Europejskim, państwami członkowskimi UE, partnerami z państw trzecich, zainteresowanymi stronami z sektora przemysłu i społeczeństwem obywatelskim. Komisja zwraca się do Rady Europejskiej o zatwierdzenie tego planu. Powodzenie realizacji Planu działania RESourceEU zależy od wspólnego działania.